

KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER

Bruxelles, den 15.12.2006
KOM(2006) 806 endelig

**MEDDELELSE FRA KOMMISSIONEN TIL
RÅDET OG EUROPA-PARLAMENTET**

**Toårig rapport om den særlige ramme for bistand til traditionelle
AVS-bananleverandører**

MEDDELELSE FRA KOMMISSIONEN TIL RÅDET OG EUROPA-PARLAMENTET

Toårig rapport om den særlige ramme for bistand til traditionelle AVS-bananleverandører

1. INDLEDNING

Import af bananer til Det Europæiske Fællesskab har traditionelt været reguleret ved en toldkontingentordning med udpræget præferencebehandling af bananer fra Afrika, Vestindien og Stillehavet (AVS). Der forekom flere tvister vedrørende dette spørgsmål i 1990'erne og i begyndelsen af det nye århundrede. Der blev foretaget forskellige ændringer af kontingentsystemet (i 1998 og 2001), som i sidste ende blev erstattet af en ren toldordning fra den 1. januar 2006.

For at hjælpe de tolv traditionelle AVS-bananleverandører med at klare ændringerne af handelsordningerne blev der i 1999 indført en særlig ramme for bistand (SFA) via en specifik budgetpost. Følgende fem afrikanske og syv vestindiske lande var traditionelle leverandører og dermed SFA-bistandsmodtagere:

Belize, Cameroun, Kap Verde, Dominica, Grenada, Côte d'Ivoire, Jamaica, Madagaskar, St. Lucia, St. Vincent og Grenadinerne, Somalia og Surinam

Via rammeordningen ydes der økonomisk og teknisk bistand til specifikke projekter, der bliver foreslået af de berørte lande ud fra en langfristet, forud aftalt strategi, der er godkendt af Kommissionen. Tildelingerne til de enkelte lande udregnes årligt på basis af to kriterier: landets konkurrenceunderskud i forhold til leverandører i andre tredjelande og bananproduktionens betydning for det pågældende AVS-lands økonomi. Årsbudgettet er gradvis faldet fra 44,5 mio. EUR i 1999 til 30,7 mio. EUR for 2006. Mellem 1999 og 2003 var fordelingsnøglen udformet på en sådan måde, at de lande, som led under et større konkurrenceunderskud, og i hvilke banansektoren tegnede sig for en højere andel af det samlede BNP, modtog større støtte. Som i 2004 skal der ved beregningerne anvendes en maksimal nedsættelse på 15 % af de nationale tildelinger, idet satsen er lavere for lande, som har forbedret deres konkurrenceevne.

2. RETSGRUNDLAG

Rådet vedtog den 22. april 1999 forordning (EF) nr. 856/1999¹ om en særlig ramme for bistand til traditionelle AVS-bananleverandører. Den 22. juli 1999

---

¹ EFT L 108 af 27.4.1999, s. 2.

vedtog Kommissionen forordning (EF) nr. 1609/1999² om gennemførelsesbestemmelser til Rådets forordning.

Det overordnede mål er at forbedre konkurrenceevnen i den traditionelle AVS-banansektor eller at fremme en diversificering, når det ikke længere er muligt at forbedre konkurrenceevnen. Den sigter kort sagt mod at realisere dette mål ved finansiering af projekter til

- at øge produktiviteten
- at forbedre kvaliteten
- at tilpasse produktion og markedsføring til EF's kvalitetsstandarder
- at oprette producentorganisationer, der fokuserer på at forbedre markedsføringen, og at udvikle miljøvenlige produktionsmetoder, herunder "fair-trade"-bananer
- at opstille markedsstrategier til at opfylde kravene i henhold til EF's fælles markedsordning for bananer
- at bistå bananproducenterne med at udvikle miljøvenlige produktionsmetoder, herunder "fair trade"-bananer
- støtte en diversificering, når banansektorens konkurrenceevne ikke er bæredygtig.

I 2005 og 2006 var budgettet på henholdsvis 34,5 mio. EUR og 30,7 mio. EUR. De relevante kommissionsafgørelser om fastsættelse af (de individuelle) beløb i 2005 og 2006 blev truffet den 29. april 2005³ og den 31. marts 2006⁴. Der ligger to kriterier til grund for fordelingen pr. land: hvert AVS-lands konkurrenceunderskud i forhold til bananleverandører i andre tredjelande og sektorens betydning i hvert af modtagerlandenes økonomi. Hvad angår det første kriterium, konkluderes der i vurderingen i afsnit 7, at valget af cif-priser som redskab til at måle konkurrenceevnen var behæftet med visse mangler, fordi det ikke nødvendigvis afspejler AVS-landenes konkurrenceunderskud i forhold til MFN-leverandører.

Ifølge artikel 9 i Rådets forordning "*sender Kommissionen senest den 31. december 2000 og derefter hvert andet år Europa-Parlamentet og Rådet en rapport ledsaget af eventuelle forslag om denne forordnings virkemåde*". Denne rapport dækker 2005 og 2006. Den forrige rapport for 2003 og 2004 udkom den 23. december 2004⁵.

---

² EFT L 190 af 23.7.1999, s. 14.

³ Kommissionens afgørelse C/2005/1303.

⁴ Kommissionens afgørelse C/2006/1137.

⁵ KOM(2004) 823 endelig.

3. MARKEDSOPLYSNINGER

I 2005 var forbruget af bananer i EF på 4 371 324 tons, hvoraf 3 722 949 tons blev importeret og 648 375 tons produceret internt; EF er dermed det andetstørste importmarked i verden efter USA (3 824 409 tons). Næsten hele USA's bananimport i 2005 kom fra det sydlige Amerika (idet AVS-bananer kun repræsenterede 4 437 tons eller 0,12 % af den samlede import).

EF modtager derimod sine forsyninger fra tre forskellige grupper: Sydamerika, AVS- og EF-producenter. I 2005 tegnede den sydamerikanske import i EF sig for 79,5 % af den samlede import, medens resten (20,5 %) kom fra AVS-lande. De vigtigste sydamerikanske leverandører til EF-markedet i 2005 var Ecuador, Colombia og Costa Rica med henholdsvis 1 059 245 tons, 878 229 tons og 623 468 tons. I samme periode var Fællesskabets vigtigste AVS-leverandører følgende: Cameroun, Côte d'Ivoire og Den Dominikanske Republik, som eksporterede henholdsvis 253 349 tons, 183 397 tons og 144 683 tons.

EF ændrede sin importordning med virkning fra den 1. januar 2006. I de første 6 måneder af 2006 var priserne på bananer af enhver oprindelse (Sydamerika, AVS og EF) lavere end i 2005 men svarede til niveauet i 2004.

4. EF'S HANDELSORDNING

EF har siden den 1. januar 2006 anvendt en ny importordning for bananer bestående af en MFN-told på 176 EUR/pr. ton og et toldfrit toldkontingent for bananer af AVS-oprindelse på 775 000 tons. Den nye ordning afspejler EF's forpligtelse til at ændre det tidligere kontingentsystem til en ren toldordning fra og med 2006. Der er herved også taget hensyn til to voldgiftskendelser i 2005 om det af EF foreslåede toldniveau, som blev afsagt inden for rammerne af en særlig WTO-voldgiftsprocedurer, der er indført i bilaget til undtagelsen fra Cotonou-aftalen.

EF påtog sig nøje at overvåge virkningerne af den nye ordning på importen af forskellig oprindelse for at sikre, at der blev opretholdt samme markedsadgangsbetingelser som under den foregående ordning.

For AVS-leverandørernes vedkommende skal den endelige handelsordning for bananer indgå i de økonomiske partnerskabsaftaler, som er til forhandling mellem EF og AVS, og som efter planen skal træde i kraft den 1. januar 2008.

5. FINANSIERINGSAFGØRELSER

5.1. Budgetposten for 2005

Finansieringsforslagene fra alle 12 støttemodtagere blev godkendt af EUF-udvalget i november 2005. Kommissionen vedtog på dette grundlag de tilsvarende finansieringsafgørelser i december 2005, og alle finansieringsaftalerne blev underskrevet i første halvår 2006.

Finansieringsaftalerne repræsenterede et samlet beløb på 34,5 mio. EUR, hvilket vil sige et fald på 7,5 % i forhold til 2004-budgettet.

48 % af midlerne skal inden for rammerne af de vedtagne programmer gå til finansiering af aktiviteter til fremme af den eksporterende banansektors konkurrencedygtighed i 6 lande. Ca. 52 % af midlerne skal anvendes til diversificering i 8 AVS-lande. I bilag 1 gives der et detaljeret overblik over fordelingen af midlerne mellem ordningens to hovedmål.

5.2. Budgetposten for 2006

Finansieringsforslagene fra alle 12 lande blev godkendt af EUF-udvalget i oktober 2006. Kommissionen vedtog på dette grundlag de tilsvarende finansieringsafgørelser i december 2006. Alle finansieringsaftalerne forventes at blive underskrevet i første halvår 2007. De 12 finansieringsaftaler repræsenterer et samlet beløb på 30,7 mio. EUR, hvilket vil sige et fald på 11 % i forhold til 2005-budgettet.

39 % af midlerne skal inden for rammerne af de vedtagne programmer gå til finansiering af aktiviteter til fremme af den eksporterende banansektors konkurrencedygtighed i 5 AVS-lande. Ca. 61 % af midlerne skal anvendes til diversificering i 9 AVS-lande. I bilag 1 gives der et detaljeret overblik over fordelingen af midlerne mellem de to hovedmål i Rådets forordning (EF) nr. 856/1999. Figur 1 giver et overblik over fordelingen på disse mål over tid, medens figur 2 viser fordelingen pr. land.

6. GENNEMFØRELSE

6.1. Programmernes generelle resultater i administrativ henseende

De nye finansieringsregler har haft en mærkbar indflydelse på gennemførelsesbestemmelserne for alle programmer, som finansieres via budgetposten. Flertallet af de nødvendige tilpasninger af disse bestemmelser blev gennemført i 2005 og 2006. Heriblandt kan nævnes en forlængelse på 24 måneder af gyldighedsperioden for de fleste programmer, som blev godkendt før 2003.

Resultaterne af den første kontrol efter artikel 164 i finansforordningen, som blev foretaget i 2004, viste, at 10 lande valgte en delvis decentral programforvaltning, medens de resterende 2 lande valgte en central forvaltning. Denne fremgangsmåde blev fulgt i forbindelse med programmerne for regnskabsåret 2003, 2004 og 2005 og for det foreslåede program for 2006, dog ikke for Belize, som skifter over til delvis decentral programforvaltning. For programmer, som forvaltes centralt (Belize, Grenada, Surinam, Cameroun og Somalia), udarbejder Kommissionen alle kontrakter og foretager alle betalinger. For programmer, som forvaltes delvis decentralt (Jamaica, Dominica, St. Lucia, St. Vincent og Grenadinerne, Kap Verde, Côte d'Ivoire og Madagaskar) gennemføres en del af programmet af den myndighed, der er angivet i finansieringsaftalen, på basis af programoverslag. Kommissionen godkender

programoverslagene og kontrollerer på forhånd kontraktindgåelsesprocedurene for kontrakter på over 50 000 EUR og efterfølgende for kontrakter på under 50 000 EUR. Betalingerne foretages decentralt på basis af programoverslagene for driftsudgifter og mindre kontrakter op til følgende lofter:

Bygge- og anlægsarbejder	Vareindkøb	Tjenesteydelser	Tilskud
< 300 000 EUR	< 150 000 EUR	< 200 000 EUR	≤ 100 000 EUR

For kontrakter, som ikke indgår i programoverslagene, kontrollerer Kommissionen på forhånd kontraktindgåelsesprocedurene for kontrakter på over 50 000 EUR og efterfølgende for kontrakter på under 50 000 EUR og foretager betalingerne.

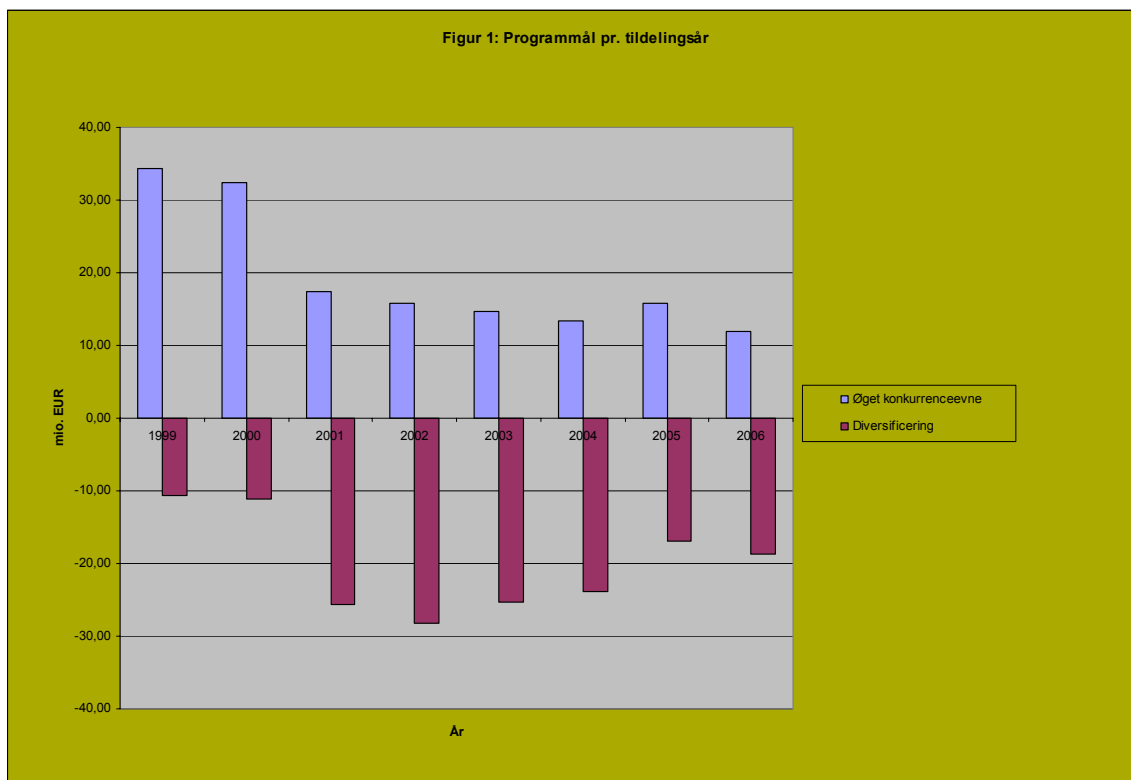
I 2005 blev ansvaret for programmerne for alle begunstigede AVS-stater overdraget til de respektive delegationer. Denne foranstaltning var afsluttet i august 2005, og det har i høj grad bidraget til at forbedre programgennemførelsen både kvantitativt (underskrevne kontrakter) og kvalitativt. De involverede delegationer er Jamaica (Jamaica og Belize), Barbados (Dominica, St. Lucia, St. Vincent og Grenadinerne og Grenada), Côte d'Ivoire, Cameroun, Kenya (Somalia) og Madagaskar samt kontorerne i Surinam og Kap Verde.

6.2. Forbedring af konkurrenceevnen

Projekter med sigte på at forbedre bananeksportørernes konkurrenceevne fortsatte i disse 5 lande, som forfulgte samme mål i 2002-2004. Blandt programmerne for 2005 og 2006 kan nævnes:

- Plantagefornyelse i Belize, Cameroun, Jamaica og Surinam. På Jamaica blev plantagerne stærkt beskadiget under orkaner i både 2004 og 2005. I Belize, Jamaica og Surinam introduceres der nye banansorter, som er mere sygdomsresistente, såsom black sikatoga.
- Investeringer med henblik på erhvervelse eller opretholdelse af EUREGAP og/eller ISO 14001 kvalitetscertificering i Belize, Cameroun, Côte d'Ivoire, Jamaica og Surinam. De større europæiske forhandlere kræver disse kvalitetsstandarder.
- Håndtering, emballering og opbevaring af bananer i Cameroun, Côte d'Ivoire og Surinam.
- Social infrastruktur på plantagerne og sociale mikroprojekter for plantagearbejderne i Cameroun og Côte d'Ivoire.
- Teknisk bistand til Belize, Cameroun og Jamaica, hovedsagelig rettet mod udvikling af landdistrikter og styrkelse af institutioner.

St. Lucia har på basis af SFA anmodet om at måtte bruge 30 % af tildelingen til uddannelsestiltag og teknisk bistand til at støtte den resterende bananeksportsektor. Programmerne for støtte af bananeksportens konkurrencedygtighed tegnede sig for næsten 50 % af den disponible tildeling i 2005, men dette tal faldt i 2006 til 39 % svarende til procentsatserne for perioden fra 2000 (se bilag 1). Alle fem lande, som støtter dette mål, har været i stand til at opretholde eller øge mængden af bananer eksporteret til EF i perioden 2003-2006.

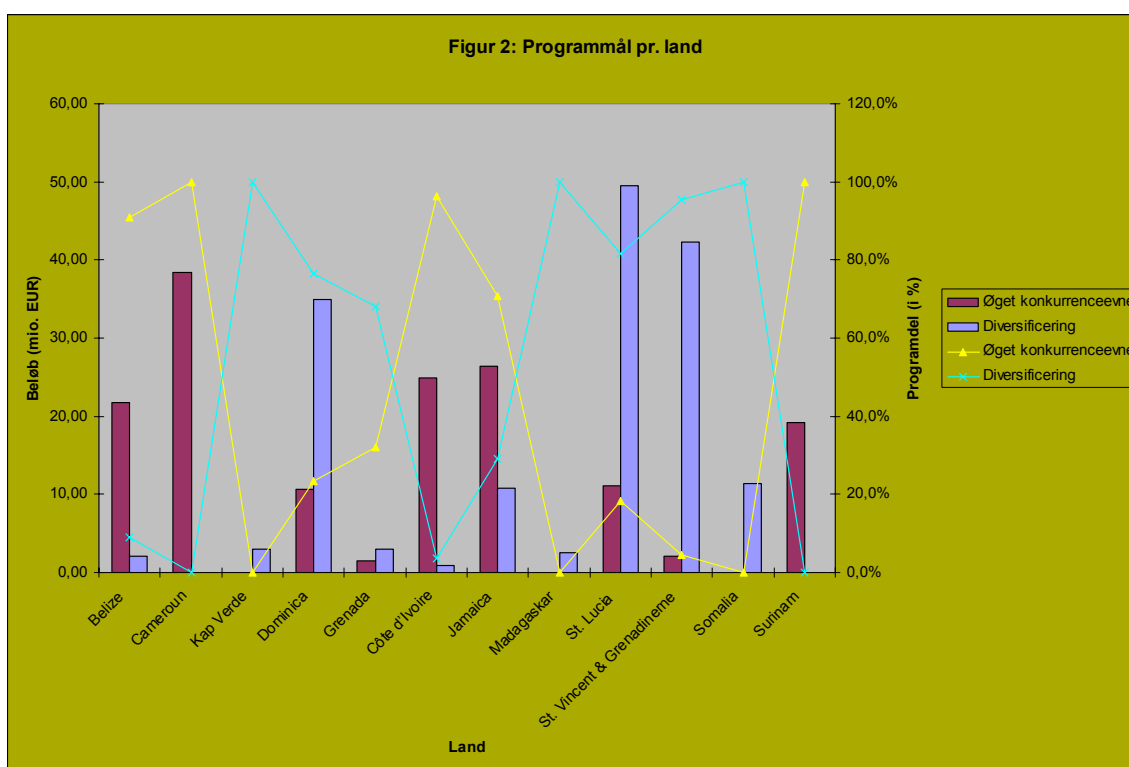
6.3. Diversificering

7 lande valgte i 2005 og 2006 diversificeringsmålet (Kap Verde, Dominica, Grenada, Madagaskar, Somalia, St. Lucia og St. Vincent og Grenadinerne). I disse lande blev bananeksporten enten indstillet eller kraftigt reduceret mellem 1990 og 2000. Ingen af dem har været i stand til at generhverve markeder i perioden 2003-2006. De planlagte aktiviteter dækker en bred vifte af erhvervssektorer og typer investeringer, men alle sigter mod at give (tidligere) bananavlere og -arbejdere adgang til alternative indtægtskilder. Programmerne varer også længere, typisk 4-5 år, da den fulde nyttevirkning først viser sig på længere sigt. Blandt programmerne for 2005 og 2006 kan nævnes:

- erhvervsuddannelse, herunder voksenalfabetisering, med henblik på at forbedre tidligere bananavlere/arbejders beskæftigelsesegnethed i servicesektoren i de østcaribiske lande
- landbrugsdiversificering i retning af havebrug med sigte på det lokale marked i Madagaskar og turistindustrien og lokale markeder i Østcaribien. I Jamaica hjælpes tidligere bananeksportører til at omstille sig til dyrkning af bananer

og pisang til det lokale marked (Jamaica forbruger ca. 100 000 tons om året af både friske og forarbejdede bananer og pisang). Støtten af landbrugsdiversificering omfatter styrkelse af landbrugsministeriernes landbrugskonsulenttjenester

- styrkelse af turistsektoren og/eller den private sektor i almindelighed i Østcaribien
- udvikling af traditionelt bananproducerende landdistrikter i Belize, Kap Verde, Jamaica og Somalia (herunder investering i mindre kunstvandingsprojekter)
- teknisk bistand og institutionel støtte i alle 7 lande.

6.4. Forpligtelser og udbetalinger

Programgennemførelsen er alt i alt forsinket. Der er kun disponeret over 48 % af de tildelte midler til kontrakter om bygge- og anlægsarbejder, vareindkøb og tjenester eller tilskud, og der er kun udbetalt 35 %. For de programmer, som blev godkendt mellem 1999 og 2005, skal der endnu indgås kontrakter for ca. 150 mio. EUR (RAC) og udbetales ca. 186 mio. EUR (RAL).

TILDELINGEN TIL VESTINDIEN + AFRIKA I ALT 1999 - 2005	EUR 286.865.000,00
FORPLIGTELSER VESTINDIEN + AFRIKA 1999 - 2005	EUR 136.497.654,09
BETALINGER VESTINDIEN + AFRIKA 1999 - 2005	EUR 100.798.874,22
RAC VESTINDIEN + AFRIKA 1999 - 2005	EUR 150.367.345,91
RAL VESTINDIEN + AFRIKA 1999 - 2005	EUR 186.066.125,78

Tabel 2 viser den årlige udvikling i tildelingerne.

Tabel 2: Årlig finansiel oversigt over tildelingerne

Alle lande	År	Tildelinger (EUR)	Forpligtelser (EUR)	Betalinger (EUR)	RAC (EUR)	RAC %	RAL (EUR)
	1999	44.500.000,00	41.674.389,15	38.775.116,57	2.825.610,85	6%	5.724.883,43
	2000	44.475.000,00	29.092.520,01	26.724.232,22	15.382.479,99	35%	17.750.767,78
	2001	43.000.000,00	27.538.027,55	18.358.707,14	15.461.972,45	36%	24.641.292,86
	2002	44.500.000,00	20.691.397,47	9.962.299,53	23.808.602,53	54%	34.537.700,47
	2003	39.500.000,00	11.165.678,00	5.328.709,06	28.334.322,00	72%	34.171.290,94
	2004	37.290.000,00	5.463.873,41	2.508.005,01	31.826.126,59	85%	34.781.994,99
	2005	34.500.000,00	2.107.500,00	177.000,00	32.392.500,00	94%	34.323.000,00
	2006	30.690.000,00	0,00	0,00	30.690.000,00	100%	30.690.000,00
Subtotal uden 2006		287.765.000,00	137.733.385,59	101.834.069,53	150.031.614,41	52%	185.930.930,47

Landtildelinger og undersøgelser

Tildelingerne for 2006 er medtaget i tabel 2, men da finansieringsaftalerne endnu skal underskrives, er de ikke medtaget i subtotalerne. Specielt programmer, som er blevet godkendt efter indførelsen af finansforordningen i 2003, er blevet forsinket.

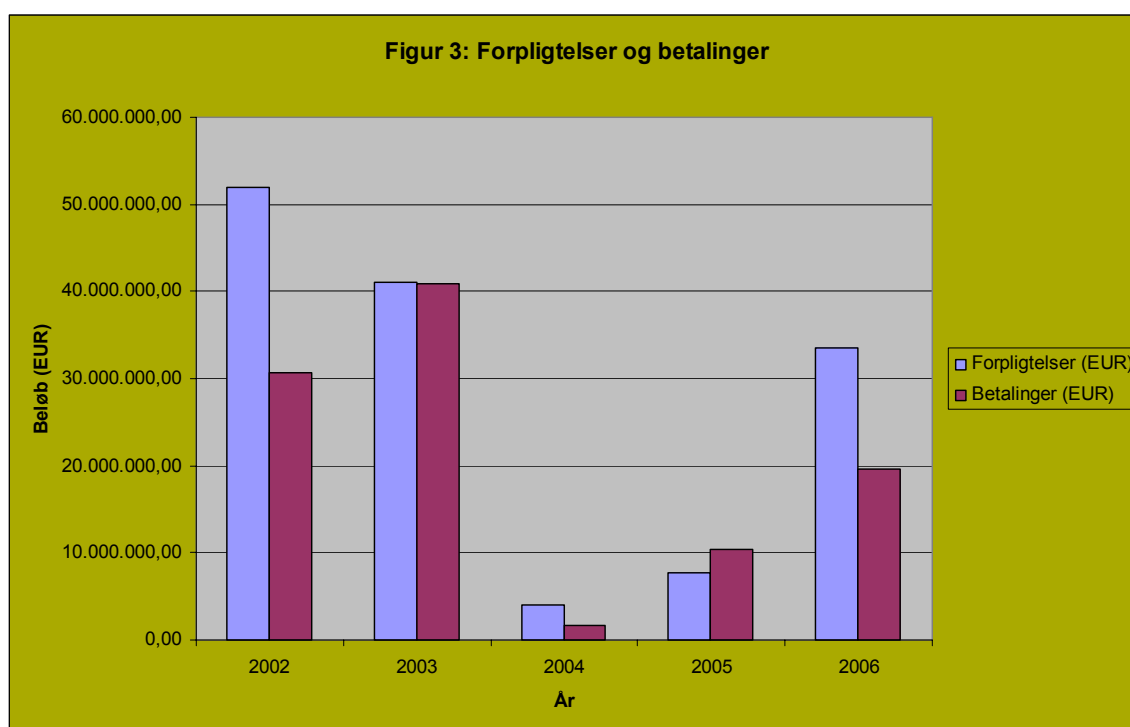
Tabel 3: Finansiel oversigt pr. land

	Tildelinger (EUR)	Forpligtelser (EUR)	Betalinger (EUR)	RAC (EUR)	RAC %	RAL (EUR)
Belize	21.770.000,00	11.801.831,80	8.731.223,40	9.968.168,20	46%	13.038.776,60
Jamaica	33.640.000,00	19.784.450,02	16.540.148,01	13.855.549,98	41%	17.099.851,99
Dominica	41.810.000,00	18.319.854,00	9.920.793,04	23.490.146,00	56%	31.889.206,96
St. Lucia	56.805.000,00	23.443.666,49	20.338.125,37	33.361.333,51	59%	36.466.874,63
St. Vincent	40.510.000,00	11.308.278,00	7.134.508,99	29.201.722,00	72%	33.375.491,01
Grenada	4.000.000,00	2.349.639,83	1.777.643,45	1.650.360,17	41%	2.222.356,55
Surinam	17.470.000,00	10.577.607,23	7.464.445,75	6.892.392,77	39%	10.005.554,25
Subtotal Vestindien	216.005.000,00	97.585.327,37	71.906.888,01	118.419.672,63	55%	144.098.111,99
Cameroun	35.200.000,00	18.503.298,46	16.401.755,40	16.696.701,54	47%	18.798.244,60
Côte d'Ivoire	21.730.000,00	10.001.282,00	8.309.891,55	11.728.718,00	54%	13.420.108,45
Somalia	9.830.000,00	9.293.966,26	3.672.573,26	536.033,74	5%	6.157.426,74
Kap Verde	2.100.000,00	613.780,00	107.766,00	1.486.220,00	71%	1.992.234,00
Madagaskar	2.000.000,00	500.000,00	400.000,00	1.500.000,00	75%	1.600.000,00
Subtotal Afrika	70.860.000,00	38.912.326,72	28.891.986,21	31.947.673,28	45%	41.968.013,79
TILSAMMEN	286.865.000,00	136.497.654,09	100.798.874,22	150.367.345,91	52,4%	186.066.125,78

Den finansielle oversigt pr. land i tabel 3 viser store forskelle landene imellem med en næsten komplet kontraktudbetaling af midlerne for Somalias vedkommende og kun en fjerdedel for Madagaskars og Kap Verdes vedkommende. Programmerne vedrørende de østcaribiske lande, som alle støtter

diversificering, opviser de største forsinkelser. Nu da programtilpasningerne er næsten afsluttet, og ansvaret for gennemførelsen er overdraget delegationerne, er der imidlertid kommet ny gang i programimplementeringen. Som det fremgår af figur 3 er der i forhold til de foregående år sket en betydelig stigning i kontraktforpligtelserne og udbetalingerne. Kommissionen forventer at kunne indhente det forsømte i de kommende to år.

I den evaluering af SFA, som er nævnt i afsnit 7, viser en sammenligning af den finansielle gennemførelse i forbindelse med diversificering og konkurrenceevne, at aktiviteterne med berøring til sidstnævnte er forløbet meget hurtigere. Analysen af programgennemførelsen til dato viser, at den langsigtede indsats fra banansektorens side ikke kan forliges let med kravet i Rådets afgørelse om, at støtteprogrammerne skal godkendes årligt. Behovet for en tilpasning af programbestemmelserne efter indførelsen af den nye finansforordning har midlertidigt reduceret aktiviteterne og dermed programmernes nyttevirkning. Dog blev der i 2005 fundet en løsning på de fleste praktiske problemer. Det har bidraget til den kraftige fremskyndelse af programmerne i 2006.

7. EVALUERING AF VIRKNINGERNE AF SFA

7.1. Generelt

Der blev mellem udgangen af 2005 og begyndelsen af 2006 foretaget en ekstern evaluering af ordningen⁶. I denne blev der set nærmere på interventioner i ni AVS-lande (Belize, Cameroun, Côte d'Ivoire, Dominica, Grenada, Jamaica,

⁶ CRIS kontraktnummer 2005/102-529.

St. Lucia, St. Vincent og Grenadinerne og Surinam), da disse lande i almindelighed opviste et stigende tempo i projektaktiviteterne, medens de tre resterende begunstigede lande (Kap Verde, Madagaskar og Somalia) endnu ikke ved undersøgelsens begyndelse var gået i gang med investeringer som led i SFA.

7.2. Landestrategiernes relevans for SFA

Strategierne på mellemlang og lang sigt (jf. strategipapiret om bananer), som er aftalt med de begunstigede AVS-lande, og som danner grundlaget for de programmer, som aftales årligt med regeringerne, har bevist, at de er relevante. De lande, som har valgt at støtte deres banansektors konkurrenceevne, har været i stand til at opretholde eller øge bananeksporten til EF, også i de første måneder af 2006. De, som har valgt at støtte diversificering, har registreret en yderligere erodering af deres bananeksport til EF i 1996-2004 og af deres marked dér (i 1996 eksporterede Windwardøerne ca. 191 000 tons tilsammen og kun 79 000 tons i 2004). Jamaica er et særligt tilfælde, som støtter begge mål.

Disse strategier kan også siges at være sammenhængende med de forskellige AVS-landes udviklingsstrategier og de med Kommissionen aftalte støttestrategier i landestrategipapirerne.

Som helhed betragtet afspejler strategierne for 2003-2006 (som danner grundlaget for de finansieringsaftaler, på basis af hvilke der foretages investeringer) på en mere kohærent måde forandringerne i landene selv og på verdensplan og fremtidsudsigterne på EF's bananmarked. Denne konstatering gælder så meget mere for de lande, som resolut sigter mod at forbedre deres nationale banansektors konkurrencedygtighed: Cameroun, Côte d'Ivoire, Belize og Surinam.

7.3. SFA's indvirkning på banansektoren

I de lande, hvor banansektoren i tiden forud for SFA-investeringer var vokset eller var stabil, har SFA medvirket til at styrke produktiviteten og effektiviteten og reducere omkostningerne. Dette er tilfældet for både Cameroun og Côte d'Ivoire. I disse lande er der efterhånden sket en koncentration i sektoren, som bygger på mellemstore til store produktionsselskaber og/eller handelsselskaber (også multinationale). SFA har haft en mærkbar indvirkning på produktionen og sektorens organisation, som allerede var velfungerende. For Camerouns vedkommende viser en sammenligning af perioden 1994-1998 med 2002-2004, at det gennemsnitlige udbytte er vokset med 13,9 %, eksporten steg med 20 % mellem 1998 og 2003, arbejdsstyrken pr. 1 000 tons faldt fra 50,78 i 1998 til 40,77 i 2003, og for et bestemt selskabs vedkommende faldt omkostningerne ved det emballerede produkt med 12,8 % mellem 2000 og 2005. I Côte d'Ivoire blev der allerede i 1991-1999 registreret væsentlige fremskridt med en eksport på 118 400 tons produceret på et areal på 12 000 ha i 1991, der voksede til 217 500 tons produceret på et areal på 5 493 ha i 1999. Der skete yderligere forbedringer i perioden 1999-2004 med en eksport på 229 000 tons produceret på et areal på 5 120 ha i 2004. Udbyttet var således på 9,9 tons pr. ha i 1991, 39,6 tons pr. ha i 1999 og 41,7 tons pr. ha i 2004.

Tilpasningen af SFA til omstændighederne ved sektoren og dens strukturelle kendetegn har givet gode resultater i både Belize og Surinam, hvor SFA har spillet en fundamental rolle i reaktiveringen af sektoren. I Belize steg produktionen efter orkanen Iris, som ødelagde alle plantager i 2001, fra 472 kasser pr. acre i 2001 til 760 kasser pr. acre i 2004. I Surinam faldt produktionen efter plantagekrisen og -lukningen i 2003-2004 fra 15,7 tons pr. ha i 2001 til 14,5 tons pr. ha i 2004 efterfulgt af et stærkt genopsving på 34,8 tons pr. ha i 2005.

Den forbedrede konkurrenceevne (som måles i den samlede eksporttendens og markedsstillingen i Fællesskabet), som til dels kan tilskrives SFA-investeringer i øget produktivitet (som måles i stigende produktion og arbejdsproduktivitet sammen med faldende produktionsomkostninger) har haft positive konsekvenser for beskæftigelsen i banansektoren, særlig i Cameroun, Surinam og Belize.

I Jamaica har SFA været benyttet til at støtte konkurrenceevnen hos virksomheder, som er forblevet i bananeksportsektoren, på basis af en veldefineret strategi for teknisk bistand, som fokuserer på produktets handelskvalitet. De første virkninger kan ses i udviklingen i indikatorerne for konkurrenceevnen. SFA har også virket til fremme af aktiviteter (som er finansieret i henhold til både konkurrenceevne- og diversificeringsmålene) til at støtte producenter med deres omstilling til det lokale marked og til produktion af pisang, hvilket har givet ret gode resultater.

På Windwardøerne er der efter et indledningsvis fokus på programmer, der til dels var rettet mod banansektorens konkurrenceevne, sket en gradvis omstilling til projekter, som klart er orienteret mod diversificering. Selv om svaghederne ved banansektoren på Windwardøerne og den voksende konkurrence på EF-markedet sandsynligvis var blevet undervurderet ved opstillingen af den oprindelige strategi, har dette skift været en følge af, at Windwardøerne gradvis er blevet klar over, at det var nødvendigt at finde en ny drivkraft for deres økonomiske udvikling. Til trods for den generelle tilbagegang siden 1990'erne er Windwardøernes bananer stadig at finde på specifikke EF-markeder. En vigtig faktor i Windwardøernes relative succes med deres strategi for banansektoren er, at de har orienteret sig mod fair trade-markedet. SFA har støttet banansektoren i almindelighed, men hidtil er der ikke fremkommet noget projekt for direkte støtte af dette aspekt af deres strategi.

Det er værd at notere sig, hvilken forbindelse der består mellem SFA og produkternes handelskvalitet. I Jamaica, Belize og Cameroun blev der i undersøgelsesperioden afsat midler til en handelsstrategi med sigte på at opnå EUREPGAP-certificering (europæisk forhandlerstandard baseret på miljømæssige og sociale kriterier) og ISO 14001-certificering (miljøforvaltning). Certificeret kvalitet er efterhånden et vigtigt krav fra forhandlerside, særlig på Fællesskabets marked. Disse investeringer, som finansieres af SFA med henblik på opnåelse af certificering, har haft positive virkninger i form af en forbedring af miljøaspekterne og de socioøkonomiske arbejdsvilkår på plantagerne foruden at styrke sektorens stilling i afsætningskæden.

7.4. Indvirkning på diversificeringen af økonomien og de sociale forhold

Tiden er endnu ikke inde til at foretage en samlet vurdering, men en konsekvensanalyse har vist blandede resultater af diversificeringsaktiviteter, som er finansieret i perioden 1999-2004. Som helhed betragtet må man dog konstatere, at diversificeringsaktiviteterne under SFA synes at have haft virkninger af social karakter i form af sociale projekter og infrastruktur til forbedring af levevilkårene for den del af befolkningen, som har været berørt af tilbageslaget i banansektoren.

8. KONKLUSIONER OG HENSTILLINGER

I sin analyse af status over gennemførelsen af SFA anerkender Kommissionen, at der har været vanskeligheder med dette instrument. De fleste praktiske problemer i forbindelse med finansforordningen blev imidlertid løst i 2005, hvilket bidrog til en meget hurtigere gennemførelse af programmerne i 2006. Kommissionen vil fortsat gøre sit yderste for yderligere at fremskynde gennemførelsen og samtidig sikre kvalitet i interventionerne.

I betragtning af ordningens komplicerede karakter og de problemer, som de fleste bistandsmodtagere står over for, anbefales det at styrke bistanden både til de tekniske instanser, som står for gennemførelsen på lokalt plan, og til de endelige modtagere. Denne tekniske bistand skal fokusere på administrative og proceduremæssige problemer, hvortil der klart kræves højt kvalificeret sagkundskab.

Med hensyn til budgetfordelingen mellem modtagerlandene viser evalueringen ulemperne ved at anvende cif-priser til at måle konkurrenceunderskuddet. Da SFA under alle omstændigheder ophører ved udgangen af 2008, er det ikke i en forsvarlig forvaltnings interesse at overveje ændringer på dette punkt for nærværende.

Endelig viste evalueringen med hensyn til virkningerne af SFA på den socioøkonomiske situation i banansektoren og i de berørte lande, at det stadig er for tidligt at måle virkningerne af SFA på de berørte økonomiers diversificering. Virkningerne var generelt tilfredsstillende i forbindelse med programmer for banansektoren, hvor betingelserne for sektorens konkurrenceevne var rimeligt gunstige. Man bør også i forbindelse med SFA tage ved lære af andre relativt positive erfaringer som f.eks. Windwardøernes omstilling til fair trade-markedet, som åbner mulighed for mindre virksomheder for at overleve i den globale markedskonkurrence.

Land	Fremme af produktiviteten (I)																
	1999		2000		2001		2002		2003		2004		2005		2006		I alt
	Beløb	Type	Beløb	Type	Beløb	Type	Beløb	Type	Beløb	Type	Beløb	Type	Beløb	Type	Beløb	Type	
Belize	3,10	(1)	3,10	(2/6)	3,00	(1)	2,70	(2/3)	3,20	(2/11/14)	2,93	(2/11/14)	2,49	(4/7/14)	1,22	(2,3,14)	21,74
Cameroun	6,20	(1/2/5/11)	5,70	(1/2/5/11)	5,60	(1/2/5/11)	5,10	(1/2/5/11)	4,50	(1/2/3/5/6/11)	4,38	(1/2/3/5/6/11)	3,72	1/2/5/6/9)	3,21	(1,2,3,5,6,11,14,20)	38,41
Kap Verde															0		0,00
Dominica	5,49	(1/14)	5,23	(1/14)	0,00	(-)	0,00	(-)	0,00	(-)	0	(-)	0	(-)	0	(-)	10,72
Grenada	0,94	(1/5/8/14)	0,50	(1/14)	0,00	(-)	0,00	(-)	0,00	(-)	0	(-)	0	(-)	0	(-)	1,44
Côte d'Ivoire	4,32	(1/2/5/14)	4,05	(1/2/5/9/14)	2,60	(1/2/5/9/14)	2,60	(6/7/14)	2,10	(1/2/5/9/14)	1,38	(5/9/12/14)	3,75	(6/9)	4,12	(5,11)	24,92
Jamaica	5,30	(3/5/6/12)	5,30	(1/2/3/4/5/6/8)	3,47	(10)	2,90	(1/2)	2,75	(1/12/14)	2,42	(1/12/14)	2,45	(12/14)	1,75	(2,12,14)	26,34
Madagaskar	0,00		0,00		0,00		0,00		0,00		0		0		0		0,00
St. Lucia	4,69	(1/14)	4,96	(1/14)	0,00	(-)	0,00	(-)	0,00	(-)	0	(-)	1,45	(12/14)	0	(-)	11,10
St Vincent & Grenadinerne	1,26	(5/14)	0,80	(5/14)	0,00	(-)	0,00	(-)	0,00	(-)	0	(-)	0	(-)	0	(-)	2,06
Somalia															0		0,00
Surinam	3,10	(1/14)	2,70	(1)	2,70	(1)	2,50	(1)	2,20	(1/5)	2,31	(1/12/14)	1,96	(1)	1,67	(2,3,22)	19,14
I ALT	34,40		32,34		17,37		15,80		14,75		13,42		15,82		11,97		155,87

Diversificering (II)																		I og II i alt
Land	1999		2000		2001		2002		2003		2004		2005		2006		I alt	
	Beløb	Type	Beløb	Type	Beløb	Type	Beløb	Type	Beløb	Type	Beløb	Type	Beløb	Type	Beløb	Type		
Belize					0,45	(9/10)	0,80	(7)							0,89	(9,12,13)	2,14	23,88
Cameroun															0,00		0,00	38,41
Kap Verde	0,50	(7)					0,50	(7)	0,50	(7/14)	0,50	(7/14)	0,5	(7/12)	0,5	(7,12)	3,00	3,00
Dominica	1,01	(7/10)	1,27	(7/10)	6,70	(7/10/11)	6,40	(10/14)	5,90	(17/18)	5,30	(15/19)	4,51	(16)	3,83	(13/14/17)	34,92	45,64
Grenada	0,06	(14)	0,00	(-)	0,50	(10)	0,50	(10)	0,50	(12/13/14)	0,50	(15)	0,5	(15/16)	0,5	(13/14)	3,06	4,50
Côte d'Ivoire	0,38	(7/14)	0,30	(7/14)	0,25	(7/14)									0,00		0,93	25,85
Jamaica					1,53	(14)	1,80	(7)	1,65	(7/14)	2,42	(7/14)	1,65	(12/14)	1,75	(7,12,14)	10,80	37,14
Madagaskar	0,00		0,00		0,00		0,50	(7)	0,50	(7)	0,50	(7)	0,5	(7/12)	0,5	(7)	2,50	2,50
St. Lucia	3,81	(7/11)	3,92	(7/11)	9,20	(7/9/10/11/ 13/14)	8,80	(7/9/10/11/13 /14)	8,00	(20)	7,26	(7/11/12/ 14)	3,06	(7/11/15 /20)	5,41	(7/11/13/1 4/21)	49,46	60,56
St. Vincent & Grenadinerne	4,84	(8/14)	5,65	(8/14)	6,40	(8)	6,10	(11/14)	5,60	(11/14)	5,33	(15)	4,53	(16)	3,85	(14/17)	42,30	44,36
Somalia					0,60	(14)	2,80	(1/7)	2,60	(1/7/14)	2,07	(1/7)	1,76	(7/13)	1,5	1/7	11,33	11,33
Surinam																	0,00	19,14
I ALT	10,60		11,14		25,63		28,20		25,25		23,88		17,01		18,73		160,44	316,31
Diversificering i %	24%		26%		60%		64%		63%		64%		52%		61%		51%	
	45,00		43,48		43,00		44,00		40,00		37,30		32,83		30,70		316,31	

Noter til tabellerne vedrørende produktivitet og diversificering

- 1 KUNSTVANDING OG DRÆNING
- 2 PLANTAGEFORNYELSE
- 3 PLANTESUNDHEDSBEHANDLING
- 4 GØDNINGSTOFFER
- 5 EMBALLERING
- 6 KØLELAGER
- 7 LANDBRUG/UDVIKLING AF LANDDISTRIKTER
- 8 VEJE
- 9 SOCIAL INFRASTRUKTUR
- 10 MIKROKREDIT
- 11 SOCIALE PROJEKTER
- 12 UDDANNELSE
- 13 INSTITUTIONEL STØTTE
- 14 TEKNISK BISTAND
- 15 DEN PRIVATE SEKTOR
- 16 INFORMATIONS- OG KOMMUNIKATIONSTEKNOLOGI
- 17 TURISME
- 18 VAND
- 19 INFRASTRUKTUR
- 20 MILJØ
- 21 ENERGI
- 22 TOVBANE